

Des de les entranyes de la institució: seguir les regles de joc o trencar-les

Marta Sibina

Si res canvia (i és molt probable que res canviï) **aquest dimecres trencaré la disciplina de vot del meu grup parlamentari i votaré NO als pressupostos del PSOE**. Escric aquestes línies per explicar el sentit del meu vot i, a partir d'això, fer una reflexió sobre el que ha donat de si la presència d'Unidos Podemos-En Comú Podem- En Marea en aquesta legislatura que sembla entrar a la seva fase final.

El programa electoral d'En Comú Podem per a les eleccions generals (les del 20-D i les del 26-J) deia: **"Els Drets Humans són innegociables"**. Que una frase com aquesta estigui escrita en un programa electoral pot semblar innecessari però, lamentablement, res queda exclòs del mercadeig polític que cada dia veiem a les institucions. Fins i tot el dret a la vida està en venda i amb el bloqueig de l'Open Arms i l'Aita Mari ho estem veient clarament.

El mal menor igual al mal major

La cronologia política de la legislatura és la següent: primer ens vam haver d'empassar Rajoy i el seu govern, una màquina d'atacar els drets humans des de tots els fronts possibles. Després va venir la moció de censura i l'oportunitat de fer fora Rajoy i posar en el seu lloc Pedro Sánchez. Una decisió difícil tenint en compte que la nostra raó d'existir políticament és la consciència que les diferències entre els dos membres del bipartit del 78 són merament cosmètiques. Les places van ser clares: PP=PSOE. De totes maneres, i sense la força necessària per fer l'esmena a la totalitat que volíem fer, havíem de triar. A corre-cuita vam decidir triar el menys dolent. En relació al tema que ens ocupa, els drets humans a la Frontera Sud, **el mal major era el PP** d'El Tarajal, les concertines i deixar que s'ompli la fossa comuna del Mediterrani. **El mal menor era un PSOE** que el 27 de setembre de 2017 deia al Ple del Congrés coses com aquesta:

"En 2015 la crisis de los refugiados conmocionó a Europa con imágenes que pensábamos que no íbamos a volver a ver en nuestro continente (...) La imagen del cuerpo del niño Aylan Kurdi en una playa turca fue la gota que hizo estallar la indignación de la ciudadanía (...) gracias a las ONG cada día se pueden salvar vidas (...) Para el Grupo Parlamentario Socialista esta es una cuestión de máxima prioridad (...) porque la vida de miles de personas está en juego (...) Es algo que no se olvida en la vida: la mirada de ese padre o de esa madre que un día decide abandonarlo todo para salvar a sus hijos y se juega la vida en el mar (...) Estamos hablando de gente que huye del infierno para salvar la vida, que es lo único que en ese momento pueden salvar. (...) La historia no nos va a absolver si otro invierno vemos a miles de personas y miles de niños en el barro de Grecia e Italia. Eso no nos lo va a perdonar el futuro".

Si la gent s'estava morint al Mediterrani i hi havia la possibilitat de posar un govern que aturés això, crec que no hi havia marge. Contradiccions, moltes, però de vegades cal moure's i arriscar. Vam arriscar... i ens vam equivocar. **El mal menor està fent el mateix que el mal major: provocant morts evitables al Mediterrani.**

Amb el bloqueig de l'Open Arms i l'Aita Mari per part del PSOE vaig entendre que era impossible seguir donant suport al govern

No és un tema menor. No és un desacord, ni una qüestió de gradació. El bloqueig de l'Open Arms i l'Aita Mari per part del PSOE és un atac obert, directe i clar contra el dret humà sobre el qual es descansen tota la resta: el dret a la vida. Davant d'això, què hem de fer les que -plens de contradiccions- vam posar el PSOE al govern?

Quan vaig veure la notícia que el PSOE bloquejava aquests dos vaixells i quan vaig sentir l'Òscar Camps dir que "cada hora que passa suposen més morts" vaig entendre que **era impossible seguir donant suport al govern responsable d'aquestes morts** i que, com diu el nostre programa electoral, els drets humans eren innegociables.

Quan vaig comunicar la meva decisió de votar "tot que no" mentre l'Open Arms i l'Aita Mari estiguessin bloquejats **em vaig trobar amb dos retrets dels membres del meu grup parlamentari**. El primer retret era que votant "tot que no" jo estava "confrontant drets". El segon retret, que jo havia actuat unilateralment trencant la presa de decisions col·lectives. Aquests dos retrets obren debats absolutament inajornables.

Estic confrontant drets?

Em diuen que si voto "a tot que no" estic "confrontant drets". Si el PSOE proposa, per exemple, una pujada d'un 1,5% a les pensions i jo voto en contra estic "confrontant" el dret a la vida dels que s'ofeguen amb el dret dels pensionistes a tenir uns ingressos dignes. No hi estic d'acord. **Qui confronta drets és el PSOE** quan planteja que, si volem millores a les pensions, hem d'acceptar la seva decisió de deixar morir els naufragats al mar.

La disjuntiva és entre fer servir tota la nostra força davant un crim contra la humanitat o convertir-nos en comparsa

Davant un PSOE que ens vol obligar a negociar amb drets humans, treball polític. La disjuntiva no és "tot que no" o mirar a una altra banda davant un crim contra la humanitat. **La disjuntiva és entre fer servir tota la nostra força o convertir-nos en comparsa**. Segurament el PSOE ha decidit bloquejar els vaixells pressionat per forces molt poderoses: l'ascens de Vox, la Unió Europea i la proliferació del discurs xenòfob. Si Sánchez sap que de l'altra banda no té pressió perquè sap que ens empassarem el gripau, la partida la guanya Vox. Per incompareixença nostra.

Si tothom, des de Richard Gere fins al Papa de Roma, consideren el bloqueig "intolerable", "salvatge", "vergonyós" i "racista" com és que nosaltres, diputades, no fem servir totes les nostres armes? És imprescindible que des de l'Ajuntament de Barcelona donem suport i medalles, que escrivim cartes als ministres i que critiquem en rodes de premsa la decisió del PSOE. Però si tot això no dóna resultats, **qui ha decidit que no podem fer servir l'arma més poderosa que tenim: els escons que ens ha donat la gent** sota la promesa que els drets humans no es negocien? I si ens haguéssim plantat tots els que vam fer Sánchez president? Estic segura que hauria cedit. Ara per ara, però, no té cap incentiu per fer-ho. És més efectiu Vox i el seu discurs que la força dels nostres 69 diputats i diputades. I això és així perquè algú ha decidit que "ara no toca".

Aquí qui decideix?

I això em porta a respondre a la següent crítica: **diuen que he actuat de manera unilateral**. Efectivament, no em vaig sotmetre a cap assemblea per prendre la meva decisió. Quan va saltar la notícia del bloqueig de l'Open Arms vaig entendre que l'única resposta possible era plantar-se de manera clara i radical contra aquesta decisió criminal. De fet vaig pensar que tots els grups que vam

fer president Pedro Sánchez tindriem clar que aquella decisió era intolerable. Però no va ser així i el meu grup em va retreure haver actuat de manera unilateral. I aquí ve la pregunta: si els drets humans no són negociables, quina altra resposta mereix el PSOE que la retirada total i absoluta del nostre suport? **Cal discutir si donem suport a o no un govern que pren decisions que comporten la mort de persones al mar?** Cal fer assemblees per decidir si ho acceptem? Per què a ningú se li acut debatre sobre si salvaríem un vaixell que s'enfonsa a la costa de l'Estartit amb noranta nens de P3 d'una escola catalana però i si sobre una pastera amb 90 nens que escapen d'una guerra? On és la línia vermella? Per què cap Parlament de cap estat membre de la UE fa un cop sobre la taula amb la barbàrie de les morts a la Mediterrània? Per què cap grup parlamentari es planta i desobeeix el que calgui?

Com deia al principi sóc conscient que no tot és blanc i negre i que hi ha molts matisos i llocs intermedis. Però **on és el lloc intermedi entre deixar morir persones al mar o rescatar-les?** Oi que mai donaríem suport a un govern que facilités que les dones fossin assassinades pels seus maltractadors? Oi que no recolzaríem mai un govern que faciliti les violacions en grup? Oi que mai fariem una assemblea per decidir si donem suport a un govern que promou activament que les persones LGTBI fossin assassinades pels carrers? Doncs jo em pregunto: quina és la diferència entre tot això i recolzar un govern que pren una decisió que, com diu l'Òscar Camps, provoca morts per ofegament al Mediterrani. Jo no hi veig cap diferència. O potser només una. Inevitablement em ressona la frase 'primer els de casa' i em remou la consciència.

Per què es convoca una consulta ciutadana sobre "el casoplón" i no per decidir si donem suport a un govern que executa polítiques d'ultradreta?

Sigui com sigui, acceptem per un moment l'inacceptable i que per una conjuntura extraordinària ens hem de plantejar donar suport a qualsevol d'aquestes accions criminals. Qui hauria de prendre aquesta decisió contrària a tot el que representa el nostre espai polític? Un petit grup de diputats? Alguna direcció de grup? Alguna cúpula de partit? Jo crec que no. I fins on jo tinc coneixement la "decisió col·lectiva" que presumptament jo trenco no ha estat presa per cap òrgan de partit ni tinc notícia que s'hagués obert un debat entre les direccions ni, molt menys que es consultés a la militància sobre una qüestió tan transcendental. Llavors quina decisió col·lectiva estic trencant? La d'uns pocs diputats? És això una "decisió col·lectiva"? Si de veritat el tema és tan "intolerable", tan "vergonyós" i que "cada hora que passa provoca morts de gent innocent", com és que no obrim un debat a tots els nivells? Dit d'una altra manera: **com és que es convoca una consulta ciutadana sobre "el casoplón" d'en Pablo i la Irene i no es convoca res per decidir si acceptem donar suport a un govern que executa polítiques d'ultradreta?** O la "participació" només és per fer llistes electorals?

He de dir que encara que tota la militància estigués a favor de fer costat a la política criminal del PSOE, per a mi seguiria sent inadmissible. Però llavors seria jo que estaria representant un grup humà amb el qual no comparteixo els mínims valors ètics. Però que la militància, de manera debatuda, raonada i oberta no prengui aquesta decisió, la principal decisió col·lectiva a la qual em sento vinculada és el programa electoral que van votar 900.000 persones i que diu que els drets humans són innegociables. I **votant que NO a les propostes d'un govern criminal estic complint el programa electoral.**

Acceptar una contradicció per manca de forces és una cosa i una altra, dir que això és un triomf espectacular

I això em porta a obrir encara més el focus i plantejar una esmena a la totalitat. Els incompliments del govern que nosaltres hem posat no només tenen a veure amb l'Open Arms i l'Aita Mari. Tenen a veure amb la reforma laboral, la llei mordassa, la publicació de la llista de defraudadors, la negativa a regular el preu del lloguer, a derogar el 135, l'advocacia de l'Estat de la mà de Vox, les detencions arbitràries de periodistes a Catalunya, el pressupost creixent en armament, el suport a les polítiques internacionals de Donald Trump. Havíem vingut a sostenir un govern així? I mentre els barons socialistes dient "colpistes" a Cuixart i a la resta de presos polítics... El manifest fundacional de Podemos deia: "estamos encantados y encantadas de que escoceses y catalanes puedan hablar y decir qué futuro desean, por tanto, que apoyamos la celebración de la consulta convocada en Catalunya para el 9 de noviembre" i **durant la campanya electoral ens vam cansar dir que lluitaríem per un referèndum. Avui ja mai parlem de referèndum. Qui ho ha decidit?** Això no ho hauria de decidir "la gent"? Qui ha pres la decisió que empassar-nos tot això és inevitable? I encara més important: qui ha pres la decisió d'empassar-nos això sense dir ni piu?

El que més m'esgarrifa no és haver de donar suport a tot això. El que més m'esgarrifa és donar suport a tot això com si fos un triomf. Posaré un exemple colpidor. El manifest fundacional de Podemos (del qual vaig ser-ne signant) deia clarament que "estamos ante un golpe de estado financiero" i afegia: "La austeridad y los recortes ahogan nuestra vidas, hay que derogar el artículo 135 de la Constitución española".

Òbviament no tenim la força per fer-ho i hem hagut de conformar-nos a votar a favor d'aixecar una mica el límit de dèficit imposat per Brussel·les, la troika i l'article 135. Però **acceptar una contradicció per manca de forces és una cosa i una altra cosa és sortir a dir que això és un triomf espectacular.** Qui ha decidit que al màxim que podem aspirar és a unes poques concessions del PSOE?

Una rendició política històrica

Imaginem que s'obre un debat entre els 500.000 inscrits i inscrites sobre el tema. Imaginem que, en aquest debat, fet cercle a cercle, barri a barri, es treballen els arguments, es plantegen estratègies per pressionar Sánchez i que s'organitzen mobilitzacions per collar el PSOE. Imaginem, fins i tot, que després de tot això, decidim empassar-nos el gripau. M'ho empassaria amb gust perquè durant el procés de debat hauríem crescut, ens hauríem refermat i hauríem marcat horitzons amplis. Però en comptes d'això, **algú ha decidit acceptar el 135 com a inevitable i avui veiem els representants del nostre espai -que neix de la impugnació general- intentar convèncer que els pressupostos del PSOE són fantàstics.** De vegades, fins i tot, amb més força que el mateix PSOE. I no ho dic jo: ho va dir fa dos dies una portaveu de Podemos a la Sexta. En prime time.

Res de debats populars. Algú ha decidit que cal defensar els pressupostos del PSOE sense fer crítica o, en el millor dels casos, fer-la baixet. I com a substitut del debat a les places, l'assumpció de la burocràcia institucional. Torno al manifest fundacional de Podemos: "la conversió dels parlaments en òrgans burocràtics i sense capacitat política ha deixat la ciutadania abandonada a la seva sort". I **en comptes de denunciar dia rere dia els límits de les institucions, intentem convèncer la gent que "hem arrancat" no sé quin compromís al PSOE i fem competició per veure quina diputada ha registrat més Proposición No de Ley.** Fa un parell de setmanes, una persona amb un rang molt i molt elevat de la vida parlamentària em va dir: "Tu grupo lo está haciendo muy bien, la verdad que ha aprendido muy rápido el funcionamiento del Congreso". Em va quedar el cor glaçat. Era això, fer-ho bé, amb eficiència, amb les normes que hi ha sobre el tauler de joc.

La gent va sortir a les places per impugnar el xantatge constant al qual ens sotmetia el bipartidisme i nosaltres hi hem caigut de quatre grapes

Una rendició política històrica que no només afecta el grup parlamentari i els botons que prem en les successives votacions sinó al futur del nostre país. Recordem els milers de persones envoltant el Congrés denunciant el “cop d’estat” del 135, recordem les places de tot l’Estat aixecades impugnant-ho tot i creient en la mobilització com a eina de pressió. Avui queda ben poc de tot això i tinc el presentiment que els responsables som nosaltres per haver-nos tancat a negociar amb el PSOE, per haver-ho confiat tot a unes quantes rodes de premsa, a unes PNL inútils i a uns “relats” construïts per uns pocs “experts” que fan i desfan i decideixen amb les ulleres de la demoscòpia. Unes ulleres que, per cert, sembla que estiguin molt mal graduades. **El castic electoral serà dur** i al carrer, en comptes de manifestacions contra Merkel, la troika i les privatitzacions, tenim a Vox, Ciutadans i PP.

Fa mesos que, sense que ningú sàpiga ben bé com, sense que ningú hagi estat consultat, sense que s’hagi fet un debat en profunditat sobre la qüestió, el nostre espai està defensant els pressupostos del PSOE amb dents i ungles. Els arguments, bàsicament, són dos: “aquests pressupostos milloren la vida de la gent” i “suposen una millora en relació als del PP”. Efectivament crec que aquestes dues coses no es poden negar. Però havíem vingut a això només? Des de 1978 això sempre ha estat així. Ningú pot negar que el bipartidisme que vam denunciar a les places es basava justament en això: **el PP i el PSOE eren diferents en certes qüestions però estructuralment eren el mateix**. Assumint que cal donar suport al PSOE perquè “és millor que el PP” trenca amb la impugnació que el nostre espai havia de representar. La gent no va sortir a les places fa 8 anys per demanar unes petites millores en algunes partides pressupostàries sinó, justament, per impugnar el xantatge constant al qual ens sotmetia el bipartidisme. Nosaltres, que veníem a portar aquella impugnació a les institucions, hi hem caigut de quatre grapes. I si, ja sé que la política és l’art del que és possible i ja sé que les coses són complexes i ja sé que de vegades el realisme de les institucions obliga a fer concessions. Però si el possibilisme, la complexitat i el realisme et porten a negar allò que et va fer néixer, senzillament ja no ets útil.

Quan vam entrar al Congrés molestàvem. Ara em sembla que ja no molestem tant

Sent fidel al clam que sonava amb força el 15-M **sentó que la institució ens ha desactivat** i ha fet que ens adaptessin, massa ràpid, al tauler de joc parlamentari. La conseqüència és que qualsevol bri de desobediència al “decoro parlamentari” ha quedat fora de l’estratègia que volíem dur a terme.

De la mateixa manera que Rosa Parks es va quedar asseguda al seient d’un bus, no puc evitar pensar que hagués estat necessari trencar amb les normes del joc i dir prou a estratègies i càlculs electorals que, en el millor dels casos, permetran esgarrapar unes quantes engrunes al Règim del 78. I torno al manifest fundacional de Podemos: “La moviliación popular, la desobediencia civil y la confianza en nuestras propias fuerzas son imprescindibles”.

I és imprescindible tot això perquè com ens recorda Santiago Alba Rico “el capitalisme respira massa sorollosament perquè el Dret o la política parlamentària puguin decidir res que tingui la més mínima transcendència econòmica”. Quan es tracta de canviar una llei que de debò milloraria la vida de la gent, allà dins es calcula si afecta les butxaques de la banca i de les multinacionals. I no falla mai: **el bipartidisme aflora amb força i vota conjuntament amb la connivència dels nouvinguts de C’s**.

Recordo amb molta emoció el primer dia que vam entrar a l'hemicicle una bona colla de persones amb motxilles, abrics, com el meu, amb una màniga descolorida, vambes, texans estripats i moltes, moltes ganes d'acabar amb el règim del 78. Recordo quan des de la bancada del PP ens van cridar 'iros a la playa!'. Un aire fresc, apassionat, combatiu, esperançador irrompia en força enmig d'uns mobles nobles i unes catifes molt quiques. Recordo amb enyorança un esperit de voler canviar-ho tot. Recordo que la imatge convencional del que s'entenia com el Congrés dels Diputats havia canviat per sempre. Molestàvem. Molestàvem molt allà dins. **Em sembla que ja no molestem tant.** Ara el meu grup "ha aprendido muy rápido el funcionamiento del Congreso". Estratègies i càlculs que ens porten a triar el mal menor en qüestions on qualsevol mal és inacceptable. I em sap greu ser tan sincera, però no puc dir altra cosa que, no era això, companys, no era això!

Marta Sibina és infermera i diputada al Congrés de Catalunya en Comú Podem